

4.3 Barnehage (VO nr 20)

4.3.1 Innledning

Virksomhetsområdet omfatter barnehagetilbud til alle barn i Ringsaker i alderen 0-6 år.

Ringsaker kommune driver 16 barnehager fordelt på 8 resultatenheter samt eget tilbud om åpen barnehage. I tillegg drives det midlertidige barnehager ved Fagernes og i paviljonger ved Lismarka og Moelv barnehage i påvente av utbygginger vedtatt av kommunestyret. Kommunen yter service til 27 private barnehager fordelt på 17 heldagsbarnehager og 10 familiebarnehager. Dette innebærer bl.a. veiledning, godkjenning, tilsyn og formidling av offentlige tilskudd.

I tillegg behandles søknader om kommunalt tilskudd fra alle de private barnehagene etter forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd, søknader om ekstra ressurser til barnehagene i forhold til barn med nedsatt funksjonsevne, samt søknader om spesialpedagogisk hjelp for barn under skolepliktig alder i henhold til opplæringsloven.

PP-tjenesten har rådgivningsfunksjon når det gjelder tilrettelagt opplæring inkl. spesialpedagogisk hjelp for målgruppen førskolebarn. Helsestasjoner og PP-tjenesten har i samarbeid etablert tilbud om åpen barnehage ved Familiens Hus i Brumunddal, Nes og Moelv.

Hovedmål:

Kommunen skal bidra til at alle familier får et formålstjenlig og kvalitativt godt barnehagetilbud.

I kommuneplanens samfunnsdel, vedtatt av kommunestyret 27.9.2006, er det listet opp følgende mål og strategier for barnehager:

- Ringsaker kommune skal bidra til at alle familier får et formålstjenlig og kvalitativt godt barnehagetilbud
- Kommunen skal tilrettelegge for et helhetlig og mangfoldig barnehagetilbud med barnehageplass til alle som ønsker det
- Tilbudet i barnehagene skal være likeverdig for alle barn
- Kommunen skal sikre et godt og forsvarlig pedagogisk opplegg i barnehagene
- Alle barnehagene skal ha tilfredsstillende lokaler og gode utemiljø, iht. gjeldende lovverk

Dette skal gjennomføres ved å:

- forestå eller tilrettelegge for utbygging av nye barnehager og barnehageplasser i henhold til etterspørsel
- tilby fleksible og varierte barnehagetilbud
- tilrettelegge tilbud for barn med spesielle behov
- utvikle kvaliteten i barnehagene gjennom planlegging, dokumentasjon, tilsyn og nettverksjobbing
- sikre et godt samarbeid mellom kommunen og private barnehager og mellom private og kommunale barnehager
- gi ansatte mulighet til faglig utvikling slik at personalet er godt kvalifisert og har evne til omstilling og videreutvikling

4.3.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.3.2.1 Personalressurser (årsverk)

20 Barnehage	31.12.2009	Budsjett 2010	Forslag 2011	Forslag 2012	Forslag 2013	Forslag 2014
200 Brøttum, Lismarka og Åsen	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40	25,40
201 Fagernes, Fossen og Moelv	36,48	35,92	36,62	36,62	36,62	36,62
204 Nes	21,94	26,94	29,74	29,74	29,74	29,74
205 Tømmerli	14,32	14,32	14,32	14,32	14,32	14,32
206 Hempa og Vesleparken	23,88	23,88	17,08	17,08	17,08	17,08
207 Buttekvern og Fredheimvegen	26,42	26,42	26,42	26,42	26,42	26,42
208 Furnes, Kylstad og Kårtorp	18,31	18,31	18,31	18,31	18,31	18,31
209 Bakkehaugen	16,00	16,50	25,00	25,00	25,00	25,00
249 Barnehageformål – ikke fordelt	6,17	6,87	6,87	6,87	6,87	6,87
Sum årsverk VO 20 Barnehage	188,92	194,56	199,76	199,76	199,76	199,76

I k.sak 39/2010 ble det vedtatt å opprette 5,5 årsverk på bakgrunn av merinntak av barn høsten 2010. Det ble i saken opprettet 0,7 årsverk i Fagernes b.hage, 2,8 i Nes b.hage og 2,0 i Bakkehaugen b.hage.

Tabell 4.3.2.2 Netto driftsbudsjett pr resultatenhhet (kr 1 000)

	Regnskap 2009	Budsjett 2010	Forslag 2011	Forslag 2012	Forslag 2013	Forslag 2014
200 Brøttum, Lismarka og Åsen	2 599	2 100	9 043	9 043	9 043	9 043
201 Fagernes, Fossen og Moelv	2 091	936	13 136	13 136	13 136	13 136
204 Nes	1 312	688	10 418	10 418	10 418	10 418
205 Tømmerli	852	973	5 041	5 041	5 041	5 041
206 Hempa og Vesleparken	1 359	1 805	6 329	6 329	6 329	6 329
207 Buttekvern og Fredheimvegen	1 213	1 118	9 390	9 390	9 390	9 390
208 Furnes, Kylstad og Kårtorp	1 761	1 729	6 934	6 934	6 934	6 934
209 Bakkehaugen	1 229	1 227	8 900	8 900	8 900	8 900
249 Barnehageformål – ikke fordelt	- 7 043	-4 284	82 653	82 693	82 693	82 693
Sum netto driftsutgifter VO 20 barnehage	5 373	6 292	151 844	151 884	151 884	151 884

Netto driftsbudsjett øker fra 6,292 mill. kroner i 2010 til 151,844 mill. kroner i 2011. Økningen skyldes i all hovedsak omlegging av finansieringssystemet for barnehagesektoren. Statlige øremerkede tilskudd er innlemmet i rammetilskuddet til kommunene fra 2011.

Tabell 4.3.2.3 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1 000)

	Regnskap 2009	Budsjett 2010	Forslag 2011	Forslag 2012	Forslag 2013	Forslag 2014
Sum driftsutgifter	174 025	163 623	177 851	177 891	177 891	177 891
Driftsinntekter	168 652	157 331	26 007	26 007	26 007	26 007
Netto driftsutgifter	5 373	6 292	151 844	151 884	151 884	151 884
Investeringsutgifter	21 631	31 550	10 413	22 000	13 000	22 000
Investeringsinntekter	954	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	20 677	31 550	10 413	22 000	13 000	22 000

4.3.3 Behovsvurderinger

Presentasjonen av barnehageområdet deles inn i tre hovedkategorier; barnehagedekning, kvalitet i barnehager og endret finansieringssystem.

Barnehagedekning

Status

Etter lov om barnehager § 12 legger kommunen til rette for samordnet opptaksprosess for alle kommunale og private barnehager, og det meste av dette arbeidet er tillagt resultatene innen VO

20. Det er lovfestet rett til barnehageplass for barn som fyller ett år innen utgangen av august det året det søkes plass, dersom det søkes innen fristen for hovedopptaket.

Ved hovedopptaket for barnehageåret 2010/2011 fikk alle med lovfestet rett tilbud om barnehageplass. I tillegg ble det gitt tilbud til flere uten lovfestet rett. Til tross for ytterligere etterspørsel etter barnehageplasser ble de fleste søkerne ivaretatt med tidligere iverksatte og vedtatte tiltak på kort og lang sikt. Enkelte barnehager med stort nok leke- og oppholdsareal kunne også ta inn flere barn. De få som står på venteliste, er barn som har søkt plass i bestemte barnehager og ikke ønsker annet alternativ, og de som ønsket plass senere høsten 2010 eller 1.halvår 2011. I tillegg er det noen som har barnehageplass, men som står på venteliste for å få innvilget sitt førstevalg. I Brumunddal er det nå god kapasitet. I Furnes og nordre Ringsaker var det noe ledig kapasitet etter hovedopptaket. I områdene Nes og Moelv var tilnærmet alle plassene fylt opp.

Gjennomføring av vedtatte planer

I budsjettet er det innarbeidet investeringsmidler for Simenstua barnehage på Stavsberg og nye barnehager på Brøttum/Næroset og i Moelv. Romprogram og forprosjekt for Simenstua er vedtatt ved k.sak 20/2010. Planlagt åpning av Simenstua barnehage er foreløpig satt til august 2012.

Kvalitet i barnehager

Stortingsmelding nr. 41 (2008-2009) "Kvalitet i barnehagen", som ble behandlet i Stortinget våren 2010, har følgende hovedmål:

- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehager
- Styrke barnehagen som læringsarena
- Alle barn skal få delta i et inkluderende fellesskap

I Ringsaker arbeides det kontinuerlig med kompetanseheving og kvalitetsutvikling i alle barnehagene, og sentrale tiltak vil bli fulgt opp etter hvert som de vedtas. I tillegg til det gjennomgående kvalitetsarbeidet som pågår, med blant annet tilrettelegging av barnehagetilbud for alle barn uansett funksjonsnivå, relasjonsarbeid, arbeid med rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og HMS-arbeid, satses det på enkelte prosjekt i avgrensede perioder.

For å styrke arbeidet med kvalitet på barnehagetilbudet, med fokus på tidlig innsats, og i forbindelse med satsingen på økt læringsutbytte i skolen i Ringsaker, er det igangsatt prosjekt innen "Antall, rom og form" og "Engelsk" i barnehagene. Prosjektene startet 2009/2010 og fra barnehageåret 2010/2011 er alle de kommunale barnehagene involvert i begge prosjektene. De private barnehagene er invitert til å delta, og 4 private deltar på hvert prosjekt. Arbeidet gis høy prioritet, og barnehagene har fått tildelt kompetansemidler tilsvarende totalt kr 473.000 for 2010/2011. Gjennom nettverksarbeid skal det utarbeides forslag til felles kommunale målsettinger med utgangspunkt i lov om barnehager og forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Videre er det igangsatt et internasjonalt prosjekt etter ønske fra Regionrådet på Hedmarken, der Ringsaker samarbeider med nabokommunene Hamar, Løten og Stange. Gjennom "Leonardo da Vinci Vetpro" er prosjektet tildelt EU-midler i underkant av kr 170.000. Prosjektets overordnede målsetting er å forbedre opplæringen og veiledningen av ufaglærte i barnehagene, øke den generelle kompetansen i utøvelsen av yrket og motivere til videre fagutdanning. Det vil i sluttfasen utarbeides en plan for systematisk veiledning. Deltakerne i prosjektet er barnehagefaglig ansvarlige i kommunene, samt barnehageleder og en pedagogisk leder fra to barnehager i hver kommune. Utvekslingen foregår i samarbeid med to vertsorganisasjoner; South Lanarkshire i Skottland og Botkyrka i Sverige. Prosjektet pågår i perioden 1.6.2010 – 31.5.2012.

Hjelp til barn med nedsatt funksjonsevne/styrkingsressurser

Barn under opplæringspliktig alder som har særskilt behov for spesialpedagogisk hjelp, har rett til slik hjelp uavhengig av om de har barnehageplass eller ikke. Det fattes enkeltvedtak etter opplæringsloven.

I tillegg søker barnehagene ekstra ressurser for å styrke bemanningen for å ivareta barn med nedsatt funksjonsevne som trenger ekstra oppfølging og tilrettelagte tiltak. Det er et økende behov for ressurser til dette formålet. Dette skyldes at antall barnehageplasser har økt, og det er flere barn å fordele midlene på. Det meldes om behov godt over de ressursene som er budsjettet til formålet.

Endret finansieringssystem

Innledning

Stortinget inngikk i 2003 et bredt politisk forlik om endringer i de økonomiske og juridiske virkemidlene for barnehagene (barnehageforliket). Målet har hele tiden vært full barnehagedekning, høy kvalitet og lav pris.

Ringsaker kommune har siden 2003 hatt en betydelig økning i antall barnehageplasser. Dette gjelder både for kommunale og private barnehager. For å sette et tall på denne utviklingen, kan en legge til grunn antall oppholdstimer for små og store barn basert på årsmeldinger pr 15. desember 2002 og 15. desember 2009. I løpet av denne perioden økte antall oppholdstimer i barnehagene i Ringsaker med 43,7 %. Gjennom 2010 har det også kommet til flere barnehageplasser, slik at det reelle tallet er høyere.

I forbindelse med gjennomføringen av barnehagereformen, har regjeringen tidligere varslet at det øremerkede statstilskuddet til drift av barnehager skulle innlemmes i rammetilskuddet til kommunene. Omleggingen har blitt utsatt flere ganger i påvente av full barnehagedekning i landet. I kommuneproposisjonen for 2011 ble innlemmingen av barnehagetilskuddene omtalt, og berammet til å virke fra budsjettåret 2011. Innlemmingen av barnehagetilskuddene omfatter følgende tilskudd:

- Driftstilskudd til barnehager
- Tilskudd til tiltak for barn med nedsatt funksjonsevne i barnehage
- Skjønnsmidler til barnehager

Innlemmingen av øremerkede tilskudd betyr at driften må finansieres innenfor de totale økonomiske rammer til forskjell fra i dag hvor nye barnehageplasser i hovedsak er finansiert med statstilskudd og foreldrebetaling. Det er foreløpig ikke innarbeidet driftskonsekvenser av etableringen av Simenstua barnehage på Stavsberg og heller ikke drift av andre nye barnehager. Dette må i utgangspunktet dekkes innenfor rammen.

Innlemming av barnehagetilskuddene i inntektssystemet

Innlemming av de tre øremerkede tilskuddene til barnehager i rammetilskuddet innebærer at midlene blir fordelt etter kriteriene i inntektssystemet, og ikke etter faktisk aktivitetsnivå som i dag. I forbindelse med denne omfordelingen, har departementet utarbeidet en egen delkostnadsnøkkel for barnehager. Det er tre kriterier som inngår i denne delkostnadsnøkkel; antall barn 3-5 år, antall barn 1-2 år uten kontantstøtte og andel innbyggere med høyere utdanning.

Nærmere om budsjettforutsetningene

Endringen i finansieringssystemet er innarbeidet i budsjettet ved at budsjettpostene for de tre omtalte tilskuddene er tatt ut med virkning fra 2011. I tillegg er budsjettene til de ulike barnehagene oppdatert for sentrale lønnsoppgjør. For kommunale barnehager som er etablert i løpet av 2010, er det også innarbeidet helårsvirkninger i 2011 i forhold til lønns- og driftsutgifter.

Foreldrebetaling

Maksimalgrensen for foreldrebetaling fastsettes i Stortingets årlige budsjettvedtak. I statsbudsjettet for 2011 er det foreslått at satsene for oppholdsbetaling skal holdes nominelt uendret i forhold til 2010. Dette innebærer at det i budsjettene til de kommunale barnehagene er lagt til grunn de samme satsene som i 2010. Betaling for mat er prisframskrevet på ordinær måte. Budsjettene er korrigert for endret barnesammensetning.

Tilskudd til private barnehager

I forbindelse med overgangen til rammefinansiering, er det satt i gang et arbeid for å endre barnehageloven og forskriften om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd. Den nye forskriften vil regulere utmåling av tilskudd til private barnehager fra 2011.

Det er varslet at modellen for tildeling av tilskudd vil bli endret i forhold til den som har vært brukt de seneste årene. Rådmannen vil måtte komme tilbake til ny tildelingsmodell på et senere tidspunkt.

Budsjettmessig er det tatt høyde for at tilskuddsnivået fra 2010 videreføres med en økning i forhold til aktivitetsvekst og prisøkning. Det opprinnelige statlige driftstilskuddet og det kommunale tilskuddet er slått sammen til ett tilskudd.

4.3.4 Resultatmål – styringskort

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål	Akseptabelt
Brukere			
Tjenester tilpasset brukernes behov			
Brukernes tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Kvalitet på tjenesten	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Brukernes tilfredshet med barnehagens læringsmiljø	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Barnehageplass til alle som ønsker det. Andel 0–5 år pr 15.12	Status søkerliste Extens	100 %	99 %
Barnehageplass til alle som ønsker det. Andel 3–5 år pr 15.12	Status søkerliste Extens	100 %	99 %
God dialog med brukerne			
Brukernes tilfredshet samarbeid medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Brukernes tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Medarbeidere			
Engasjement og kompetanse			
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0	4,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Motivasjonsmåling	5,0	4,0
Læring og fornyelse			
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Motivasjonsmåling	5,0	4,0
Medarbeiderskap (spm: 2,4,18,32)	Motivasjonsmåling	5,0	4,0
Organisasjon			
Arbeidsmiljø			
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Motivasjonsmåling	5,0	4,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Motivasjonsmåling	5,0	4,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	Ind.	Ind.
Ledelse			
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Motivasjonsmåling	5,0	4,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0	4,0
Økonomi			
Økonomistyring			
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +	0 % +

Tabell 4.3.4.1 Resultatmål for sykefravær

	Mål	Akseptabelt
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	7,0 %	9,0 %
201 Fagernes, Fossen og Moelv barnehage	7,5 %	9,0 %
204 Nes barnehage	9,0 %	10,0 %
205 Tømmerli barnehage	12,0 %	14,0 %
206 Hempa og Vesleparken barnehage	7,5 %	10,0 %
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	12,0 %	14,0 %
208 Furnes, Kylstad og Kårtoorp barnehage	7,3 %	8,0 %
209 Bakkehaugen barnehage	7,0 %	9,0 %

4.3.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Generelt prosentvis kutt

Kuttet for barnehagene er beregnet til kr 229.000. Dette er fordelt på de ulike barnehagene etter antall årsverk. Kuttene er gjennomført ved å redusere på driftsposter som kontormateriell, formingsmaterieell, opplæring/kurs, skyssgodtgjøring og inventar. Enhet Brøttum, Lismarka og Åsen har valgt å ta noe av kuttet på budsjettet for vikarlønn. Tabellen nedenfor viser hvordan tiltaket er innarbeidet:

Tabell 4.3.5.1 Fordeling av generelt prosentvis kutt pr enhet (kr 1000)

	Reduksjon
200 Brøttum, Lismarka og Åsen barnehage	30
201 Fagernes, Fossen og Moelv barnehage	44
204 Nes barnehage	35
205 Tømmerli barnehage	17
206 Hempa og Vesleparken barnehage	26
207 Buttekvern og Fredheimvegen barnehage	31
208 Furnes, Kylstad og Kårtorp barnehage	22
209 Bakkehaugen barnehage	30
Sum	229

209 Bakkehaugen barnehage

Inndragelse av 0,3 årsverk pedagogisk leder

Bakkehaugen barnehage ble opprettet i midlertidige lokaler fra august 2008, underlagt RE 206 Hempa, Vesleparken og Bakkehaugen barnehage. I k.sak 68/2008 ble det opprettet 6,8 årsverk. Den midlertidige barnehagen bestod av utvidet småbarnsavdeling og utvidet storbarnsavdeling. På grunn av størrelsen på avdelingene var det nødvendig å opprette 1,3 årsverk som pedagogisk leder på storbarnsavdelingen. Våren 2010 inngikk disse årsverkene i den nye enheten Bakkehaugen barnehage. Bakkehaugen barnehage har derfor 0,3 årsverk for mye i stillingsrammen. Årsverket er ikke besatt, og inndras formelt. Tiltaket har ikke økonomiske konsekvenser, da denne stillingsressursen ikke er tatt med i lønnsbudsjettet for 2011.

4.3.6 Investeringsstiltak

Ny barnehage Nes (prosjekt 60606)

I k.sak 133/2008 ble rom- og funksjonsplan, samt plassering av ny 6-avdelings barnehage på Nes behandlet. Kommunestyret vedtok at den nye barnehagen skal bygges på Stavsjø. I k.sak 43/2009 ble forprosjekt og kostnadsoverslag behandlet. I budsjettet til og med 2010 er det bevilget 25,206 mill. kroner. I budsjettet for 2011 er det bevilget ytterligere 7,894 mill. kroner.

Ny barnehage i Brumunddal (prosjekt 60617)

Kommunestyret behandlet i k.sak 35/2009 romprogram og forprosjekt for Bakkehaugen barnehage i Brumunddal. Det ble bevilget henholdsvis 14,974 mill. kroner og 10 mill. kroner i 2009 og 2010. For 2011 er det innarbeidet 2,519 mill. kroner i prosjektet.

Ny barnehage Stavsberg (prosjekt 60618)

Det er innarbeidet til sammen 30 mill. kroner til ny 6-avdelings barnehage på Stavsberg. Budsjettet fordeler seg med 22 mill. kroner i 2012 og 3 mill. kroner i 2013. Fra tidligere er det bevilget 5 mill. kroner. Romprogram og forprosjekt er behandlet i k.sak 20/2010.

Ombygging Kilde (prosjekt 60628)

Kommunestyret har i k.sak 16/2009 vedtatt å etablere ny barnehage i Moelv. Det er innarbeidet til sammen 15 mill. kroner. Budsjettet fordeler seg med 3 mill. kroner i 2013 og 12 mill. kroner i 2014.

Nytt barnehagetilbud, Brøttum/Næroset (prosjekt 60629)

Kommunestyret vedtok å etablere ny barnehage på Brøttum i k.sak 68/2008 og ny barnehage i Næroset i k.sak 16/2009. Inntil videre er ikke disse prosjektene skilt fra hverandre. Det er innarbeidet 7 mill. kroner i 2013 og 10 mill. kroner i 2014. Prosjektene må alternativt fullfinansieres i 2015.